

Michaela Kašíčková

Přijetí románu Jana Pelce ...a bude hůř v proměnách politického režimu

bakalářská práce

Ústav české literatury a literární vědy FF UK

Michaela Kašíčková učinila tématem své bakalářské práce recepci osobitého románu Jana Pelce ...a bude hůř v časovém rozpětí od poloviny osmdesátých let 20. století do konce prvního desetiletí našeho věku a v odpovídajících proměnách politické a literární situace české společnosti. Stručné kapitoly v úvodní části práce podávají medailon Jana Pelce, popis vydávání tří částí pojednávaného románu; v kapitole nazvané mnohoslibně „Teorie“ autorka popisuje především Vodičkovu metodu studia ohlasu literárních děl, k níž se hlásí jako k opoře svého průzkumu ohlasu Pelcova románu („recepcí českými čtenáři“, jak praví anotace, se tak mění na „ohlasy kritiků“, s. 13). Proti této volbě nelze nic namítat, je ovšem třeba poznamenat, že tento postup a pojem konkretizace nasazuje, resp. aplikuje na značně odlišném materiálu do jisté míry mechanicky. Ve Vodičkových stopách zařadila kapitolu „Pelcův záměr“, která se jeví poněkud zbytečnou, neboť „je prakticky nemožné vynést jakýkoliv jednoznačný úsudek o intenci Jana Pelce“ (s. 14), takže zůstávají citace z Pelcových vzpomínek a autorčiny spekulace, mj. nad vztahem mezi literárním prostorem Pelcova románu a realitou Československa sedmdesátých a osmdesátých let.

Podstatu předložené práce tvoří dvě rozsáhlejší kapitoly: „Předrevoluční ohlas“ a „Porevoluční ohlas“, které přinášejí v podstatě chronologicky vedený přehled a komentovaný popis proměňující se recepcí, dokumentované bohatě citacemi. V první z těchto kapitol jde o různorodé samizdatové a exilové recenze a diskuse (Jungmann, Preisner, Bondy, Sviták, Jirous, Rezek, Hutková, Tigrid), v nichž se zjevuje mnohé z dobových vyhocených polemik o povahu českého undergroundu; otázkou může být, nakolik Pelcova románová stylizace vycházela z obecně polemického založení českého undergroundu a do jaké míry toto „předurčení“ naplňovala, či se mu vzpírala. V následující kapitole autorka registruje již méně podrobně polistopadový zájem o znovu několikrát vydaný román v recenzích, statích či slovníkových heslech (Janáček, Jůzl, Alan, Haman, Pilař, Blažíček), nasvěčujících z nové perspektivy a s nabytým historickým nadhledem další aspekty tohoto literárního textu, též ve srovnání s dalšími dobovými díly. (Vhodné by přitom bylo hlubší zamyšlení nad rozdílem mezi bezprostředními „konkretizacemi“ a pokusy o literárněhistorické hodnocení, jež umožnil určitý časový odstup.) Vyzdvihuje přitom po zásluze Blažíčkovu interpretaci zdůrazňující hledání svobody v nesvobodné době. Dále se věnuje filmové adaptaci z roku 2007, již charakterizuje (s oporou v pojmech a typologii Marie Mravcové) a zachycuje rovněž ohlasy tohoto „ohlasu“. Dochází pak k relevantnímu i předpokládanému závěru, že recenzenti a interpreti po listopadu 1989 se již mohli věnovat především literárním kvalitám či nedostatkům Pelcova textu a zároveň reflektovat „rozporuplné předrevoluční ohlasy“. Naopak dobové ohlasy před rokem 1989 věnovali samozřejmě významnou pozornost politickým okolnostem románu a jeho „dokumentárním“ rysům a mimoestetickým vlivům a výkladům. V obou rovinách – v estetické působivosti i v historické výpovědní hodnotě – pak autorka spatřuje životnost tohoto díla.

Práce *Přijetí románu Jana Pelce ...a bude hůř v proměnách politického režimu* je logicky rozvržena a těží z pečlivého průzkumu materiálu. Soustředění na představení recepcí se jeví jako stěžejní a zastíňuje snahu o analýzu a výklad předvedených argumentů, často

pouze parafrázovaných či citovaných (dokonce opakovaně, s. 20); různé názory jsou tak prostě pokládány vedle sebe. Formulačně práce neoplývá přílišnou jistotou, rozpaky mohou působit některé formulace či charakteristiky (Sviták jako „marxistický humanista“, s. 24), občas najdeme vyšinutí z vazby, ale i formální nedostatky (např.: záhadou jsou poznámky č. 30 a 31, jež odkazují z nějakého důvodu k čemusi v Slovníku literárních směrů a skupin, spleteninou pak pozn. č. 37).

Přes uvedené dílčí výhrady lze konstatovat, že Michaele Kašičkové se podařilo shromáždit, utřídit a popsat odpovídající literárněhistorický materiál, podat přehled o recepci Pelcova románu v proměnách politického času. Její bakalářská práce splňuje náležité nároky a naplňuje zadání. *Doporučuji* ji k obhajobě a navrhuji hodnocení *dobře až velmi dobře* (v závislosti na průběhu obhajoby).

PaedDr. Luboš Merhaut, CSc.

V Praze 2. září 2013